

Gjërat që e prishin agjërimin

الحمد لله و صلى الله و سلم على نبينا محمد .أما بعد

1) NGRËNJA DHE PIRJA ME QËLLIM

-- Çdo gjë që e kalon poshtë (që e gëlltit), edhe nëse nuk është prej gjerave që hahen, si për shembull: bari, thonjtë, peri, qimet, letër, dheu, plastik etj. e prish agjërimin, nëse e kalon poshtë me qëllim.

E nëse është padashje, jo me qëllim, nuk e prish agjërimin.

Ky është mendimi i katër medhhebeve.

Thotë imam Neueuiju (All-llahu e mëshiroftë):

: وعلق النووي رحمه الله عليه فقال

قال الشافعي والأصحاب رحمهم الله :إذا ابتلع الصائم ما لا يؤكل في العادة كدرهم ودينار أو تراب أو حصة ، أو حشيشاً أو حديداً " أو خيطاً أو غير ذلك :أفطر بلا خلاف عندنا ، وبه قال أبو حنيفة ومالك وأحمد وداود وجماهير العلماء من السلف والخلف " انتهى المجموع (6" / 340)

"Shafi'u dhe dijetarët e medhhebit shafi – Allahu i mëshiroftë – thonë: nëse agjëruesi gëlltit diçka që nuk hahet, si p.sh. një dirhem apo dinar, ose dhe, ose një gur të vogël, apo bar, hekur, fije (pe), apo gjëra të tjera të ngjashme, atëherë ai e prish agjërimin pa asnjë kundërshtim sipas nesh. Këtë mendim e kanë edhe Ebu Hanife, Malik ibn Enes, Ahmed ibn Hanbel, Dawud Edh-Dhahirij dhe shumica dërrmuese e dijetarëve, si nga të parët ashtu edhe nga të mëvonshmit."

[El Mexhmu 6/340]

Ky është mendimi i Ibn Utthejminit, Albanit, etj..

- Nëse ajo gjë është shumë e vogël, ka mospajtim:

Shumica e dijetarëve thonë se e prish agjërimin nëse e gëlltit më qëllim.

Thotë Neueuiju:

قال النووي في المجموع شرح المذهب: فرع {لو ابتلع شيئاً يسيراً جداً كحبة سمسم، أو خردل ونحوهما أفطر بلا خلاف عندنا ، وبه. قال جمهور العلماء ،وقال المتولي :يفطر عندنا، ولا يفطر عند أبي حنيفة كما قال في الباقي في خلل الأسنان

"Nëse dikush gëlltit diçka shumë të vogël, si p.sh: një kokërr susami, ose një kokërr mustarde e të ngjashme me to, atëherë i prishet agjërimi pa asnjë mospajtim sipas mendimit tonë (Medhhebit Shafi'i). Me këtë mendim janë edhe shumica e dijetarëve.

Ndërsa el-Muteueli ka thënë: sipas nesh i prishet agjërimi, por sipas Ebu Hanifes nuk i prishet, ashtu siç ka thënë ai për mbetjet (e ushqimit) që mbesin në mes të dhëmbëve."

[El Mexhmu]

Një pjesë e dijetarëve thonë se nëse është shumë e vogël dhe nuk e nxjerr dot, nuk e prish agjërimin.

- Nëse kalon diçka nepërmjet hundës më qëllim që të shkojë poshtë e prish agjërimin.

Thotë Ibn Uthejmini:

. "كل ما وصل إلى المعدة عن طريق الأنف أو الفم: فإنه مفطر.

"Çdo gjë që shkon në stomak nepërmjet gojës dhe hundës me qëllim, e prish agjërimin."

[Esh-Sherh El Mumti 6/367-368]

Çdo gjë që e kalon poshtë pa dashje, si nga goja, po ashtu edhe nga hunda, nuk e prish agjërimin.

[Unanimitet]

2) MARRËDHËNIET INTIME

Marrëdhënia intime e prish agjërimin, me unanimitetin e të gjithë dijetarëve, siç thotë Ibn Kudameh.

[Mugnii 4/372]

- Ndërsa, nëse nuk bëjnë marrëdhënie, por ledhatohen me njëri-tjetrin me epsh dhe i del lëngu nga i cili krijohet femija, ka mospajtim.

Pjesa më e madhe thonë se personi i tillë e ka prishur agjërimin.

Neueuiu ka përcjellë nga disa dijetarë se ka unanimitet. Ibn Kudameh thotë: nuk di mospajtim.

Në realitet nuk ka unanimitet, ka mospajtim. Ka prej dijetarëve të cilët thonë nuk prishet agjërimi.

Shejh Albani thotë se nuk prishet agjërimi.

Ky është mendimi i disa dijetarëve të Selefrit, prej tyre Aisheh e cila thotë:

لا يفطر إلا الجماع

(Nuk e prish agjërimin përpos marrëdhënia intime)

Këta bazohen në atë se nuk ka argument specifik që tregon se në rastin konkret është prishur agjërimi.

Rregulli thotë: personi konsiderohet agjërueshëm për sa kohë nuk ka argument që tregon se agjërimi i tij është prishur.

- Ai i cili bën marrëdhënie me gruan, nëse nuk e di gjykimin nuk ka gjynah, dhe nuk ka kompensim (shlyerje) për të.

Nëse e bën i imponuar me kërcënim jete, nuk ka gjynah dhe agjërimi është i saktë.

Ibn Utnejmini thotë:

والصحيح أن الرجل إذا كان معذورا بجهل، أو نسيان، أو إكراه، فإنه لا قضاء عليه ولا كفارة، وأن المرأة كذلك إذا كانت معذورة بجهل أو نسيان أو إكراه، فليس عليها قضاء ولا كفارة.

“Dhe mendimi i saktë është se nëse burri është i justifikuar për shkak të padijes (rreth gjykimit), harresës ose detyrimit (me dhunë), atëherë nuk ka mbi të as plotësim të asaj dite (zëvendësim) dhe as shlyerje. Po ashtu edhe gruaja, nëse është e arsyetuar për shkak të padijes, harresës ose detyrimit, atëherë nuk obligohet me zëvendësimin e asaj dite dhe as me kefare (shlyerje).”

[Esh- Sherh El Mumti]

- Nëse gruaja imponohet nga burri, ndërkohë ajo refuzon, nuk ka gjynah për të.

Ndërsa, a i është prishur agjërimi apo jo? Ka mospajtim

Shumica thonë po. Ky është mendimi i Bin Bazi, Ibn Utnejmini etj.

Ndërsa sa i përket kompensimit (shpagimit), shumica e dijetarëve thonë se nuk obligohet me kompensim/shlyerje , ndërsa atë ditë e ka obligim ta zëvendësoje.

- Nëse gruaja i bindet burrit dhe nuk e refuzon, e ka prishur agjërimin e saj.

Ndërsa sa i përket shpagimit ka mospajtim.

Shumica e dijetarëve thonë obligohet me shpagim. Ky është mendimi i Bin Bazit, Ibn Utnejminit etj.

- Nëse e përsërit marrëdhënien në një ditë disa herë, obligohet vetëm me një kefare (kompensim ose shlyerje).

[Albani etj]

3) E VJELLURA MË QËLLIM KUR E PROVOKON

Thotë Profeti sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem:

((من ذرعه القيء فلا قضاء عليه، ومن استقاء فعليه القضاء))

((Atë që e kap vjellja pa dëshirën e tij (pa e shkaktuar vetë), nuk ka obligim t’a zëvendësoje (dmth: nuk e ka prishur agjërimin).

Ndërsa ai që e provokon vetë vjelljen, duhet t’a zëvendësoje.))

[Ebu Dawudi etj. / Albani thotë: Hadith Sahih]

Dijetaret e katër medhhebeve dhe shumica e dijetarëve thonë se nëse e provokon të vjellurën dhe vjell, atëherë personi e ka prishur agjërimin.

E nëse i vjen për të vjellur vet, pa e provokuar, dhe vjellë, atëherë nuk i priset agjërimi.

Ibnul Mundhir thotë se ka unanimitet [El Ixhma].

Thotë Ibn Kudameh:

"Ky është mendimi i shumicës së dijetarëve. El Khattabi thotë: nuk di të ketë mospajtim mes dijetarëve në lidhje me këtë (se ai që vjell pa e provokuar nuk i priset agjërimi)."

[El Mugnii 3/132]

4) TË PËRMUAJSHMET DHE LEHONIA TE GRATË

Kur gruas i vijnë të përmuajshmet, apo bëhet lehonë duke qenë agjërueshëm, qoftë edhe 2 minuta para se të perëndoje dielli, agjërimi i asaj dite priset.

Asaj nuk i lejohet të agjëroje deri sa të pastrohet.

Ditët që ka qenë me të përmuajshmet, apo lehonë i ka detyrë t'i zëvendësoje pas agjërimit.

[UNANIMITET]

● Nëse gruaja pastrohet gjatë ditës së Ramazanit a duhet të agjëroj pjesën e mbetur të ditës?

Ka mospajtim.

-- Ebu Hanife, Sufjan Eth-Theurij, Euzai dhe shumë të tjerë thonë: e ka detyrë të agjërojë pjesën e mbetur të ditës dhe e ka obligim t'a zëvendësoje atë ditë.

[El Mugnii]

Ky është mendimi i Bin Bazit, Albanit, Feuzanit.

Shejkh Feuzani -All-llahu e ruajt- thotë:

"E agjëron pjesën e mbetur të ditës në formë respekti për kohën e cila është kohë agjërimi."

-- Ndërsa një pjesë tjetër thonë: nuk e ka obligim t'a agjëroje pjesën e mbetur të ditës.

Ky është mendimi i Imam Malik, Shafiut, dhe të tjerëve.

[El Mugnii]

Ky është edhe mendimi i Ibn Uthejminit. Thotë Ibn Uthejmini:

قال ابن عثيمين رحمه الله: والقاعدة على هذا القول الراجح، أن من أفطر في رمضان لعذر يبيح الفطر، ثم زال ذلك العذر أثناء النهار لم يلزمه الإمساك بقية اليوم.

"Dhe rregulli në lidhje me këtë mendim të saktë është se: Ai që e prish agjërimin në Ramazan për një arsye të ligjshme që e lejon prishjen e agjërimit, pastaj ajo arsye largohet gjatë ditës, nuk e ka detyrim të përmbahet (dmth: të vazhdojë agjërimin) për pjesën e mbetur të ditës."

Thotë:

ولأن اليوم ليس محترماً في حقها؛ إذ إنها زالت حرمة بكونها تأكل فيه في أول النهار؛ ولهذا روي عن ابن مسعود رضي الله عنه أنه قال: من أكل في أول النهار فليأكل آخره. وعلى هذا فلا يلزمها أن تمسك بقية هذا اليوم؛ لأنها لا تستفيد منه شيئاً،

“Sepse kjo ditë nuk është për të detyrë t’a respektoje, pasi respekti (madhërimi i saj) për këtë ditë, ka ikur, për shkak se ajo ka ngrënë në fillim të ditës. Prandaj, është transmetuar nga Ibn Mes’uud (Allahu qoftë i kënaqur me të) se ka thënë: ‘Kush ha në fillim të ditës, le të hajë edhe në fund të saj.’

Sipas kësaj, nuk është detyrim për të që të përmbahet (të mos hajë e pijë / të agjëroj) pjesën e mbetur të kësaj dite, sepse nuk përfiton asgjë prej saj.”

[binothaimeen net]

● Nëse gruaja pastrohet para Syfyrit, dhe nuk lahet dot përveçse pas agimit

Ibn Uthejmini thotë:

إذا طهرت المرأة قبل الفجر ونوت الصيام ولم تغتسل إلا بعد طلوع الفجر فصيامها صحيح، ودليل ذلك أن النبي صلى الله عليه وسلم كان يصبح جنباً من أهله من غير احتلام فيصوم.

“Nëse gruaja pastrohet (nga të përmuajshmet ose lehonja) para agimit (fexhrit) dhe e bën nijetin për agjërim, por nuk lahet (nuk merr gusël) veçse pas lindjes së agimit, agjërimi i saj është i saktë. Argument për këtë është se Profeti (sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem) zgjohej në mëngjes xhunub nga marrëdhëniet me familjen (jo nga ëndrra), pastaj agjëronte (dhe lahej pas agimit).”

[binothaimeen.net]

Thotë Bin Bazi:

“Nuk ka problem që të agjëroje duke qenë e papastër (xhunub), dhe të lahet pas hyrjes së agimit.”

[binbaz.org]

Shejh Albani thotë: *“Agjërimi i saj është i saktë.”*

Po kështu thotë edhe shejh Feuzani.

● Gruaja e cila nuk është e sigurt plotësisht se është pastruar, dhe bën nijetin e agjëritit para agimit, ama pas agimit bindet se është pastruar.

Ibn Uthejmini thotë:

صيامها غير منعقد ، ويلزمها قضاء ذلك اليوم ، وذلك لأن الأصل بقاء الحيض ودخولها في الصوم مع عدم تيقن الطهر دخول في العبادة "مع الشك في شرط صحتها ، وهذا يمنع انعقادها

“Agjërimi i saj nuk është i vlefshëm (i saktë).

Ajo e ka detyrë t’a kompensoje (t’a zëvendësoje) atë ditë. Kjo sepse parimi bazë është se menstruacionet vazhdojnë (derisa të sigurohet pastërtia), dhe hyrja e saj në agjërim pa qenë e sigurt për pastërtinë është hyrje në adhurim me dyshim rreth një kushti të vlefshmërisë së tij (dmth: ka hyrë në adhurim duke dyshuar në atë që është kusht i këtij adhurimi që është pastërtia), Kjo e pengon vlefshmërinë e tij.”

[Mexhmu Fetewa Ibn Uthejmin 19/107]

5) BËRJA E HIXHAMES

Ka mospajtim mes dijetarëve në lidhje me hixhamen se a e prish agjërimin apo jo?

Një pjesë e dijetarëve thonë se hixhamja e prish agjërimin.

Ai që bën hixhame dhe atij që i bëhet e kanë prishur agjërimin, duke u bazuar në fjalën e Profetit sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem:

أفطر الحاجم والمحجوم.

((E ka prishur agjërimin ai i cili bën hixhame dhe ai të cilit i bëhet hixhamja -duke qenë agjërueshëm-))

[Ebu Dawudi etj. Buhari e konsideron të saktë siç thotë Termidhiu në (Ilel el Kebiir)]

I këtij mendimi është Ibn Tejmije, Bin Bazi, Ibn Uthejmini etj.

Ndërsa shumica e dijetarëve, prej tyre Hanefitë, Malikitë, Shafi'itë, thonë se bërja e hixhames nuk e prish agjërimin, dhe kjo duke u bazuar në disa argumente.

عن ابن عباس رضي الله عنهما ((عن النبي صلى الله عليه وسلم أنه احتجَمَ وهو صائمٌ)) .

((Ibn Abassi radijall-llahu anhumu tregon se Profeti sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem ka bërë hixhame duke qenë agjërueshëm))

[Buhari dhe Muslimi]

عن أنس بن مالك رضي الله عنه أنه سُئِلَ: ((هل كنتم تكَرِهونَ الحِجَامَةَ؟ فقال: لا، إلا من أجل الضَّعْفِ))

“U pyet Enesi: a e konsideronit hixhamen të qortuar (gjatë agjërimit)?

Tha: jo. Përpos për shkak të dobësisë. (dmth: përpos nëse të dobëson në agjërim)”

[Buhari]

Thotë Enesi (radijall-llahu anhu):

ثم رَخَّصَ النَّبِيُّ ﷺ بعد في الحِجَامَةَ للصائِمِ، وكان أنس يحتجم وهو صائمٌ.

((Pastaj Profeti alejhis-selam, më vonë dha leje për (bërjen e) hixhames për agjërueshëm. Enes bin Malik bënte hixhame ndërsa ishte agjërueshëm.))

[Albani e konsideron të saktë ose të mirë si hadith]

Thotë Ebu Seid El Khudri (radijall-llahu anhu):

رخص النبي صلى الله عليه وسلم في الحِجَامَةَ للصائِمِ ((

((Profeti sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem e lejoi bërjen e hixhames për agjërueshëm.))

Kjo tregon se lejohet hixhamja gjatë agjërimit; sepse lejesa vjen pas ndalesës. Thotë Ibn Hazmi: “*Lejimi vjen pas ndalesës.*” dmth: dikur e ka ndaluar Profeti sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, dhe pastaj e ka lejuar. Ky hadith është argument se bërja e hixhames nuk e prish agjërimin, siç thotë shejkh Albani (All-llahu e mëshiroftë).

Të njëjtin gjykim ka edhe nxjerrja e gjakut nga venat (الفصد el ferd).

Ferd është prerja e damarit për të nxjerrë gjakun.

Shumica e dijetarëve Hanefi, Maliki dhe Shafi'i thonë se nuk e prish agjërimin, dhe e krahasojnë me hixhamen. Ky është mendimi më i saktë.

6) SERUMI DHE GJILPËRAT USHQYESE (DHE TË NGJASHMET ME TO)

Thotë Bin Bazi All-llahu e mëshiroftë:

الصواب أن الإبر المغذية تفطر الصائم إذا تعمد استعمالها،

"E sakta është se gjilpërat (injeksionet) ushqyese e prishin agjërimin."

[binbaz.org]

Ky është mendimi i shejh Albanit, Ibn Uttejminit, Feuzani etj.

Disa dijetarë tjerë thonë se gjilpërat ushqyese, serumi apo të tjera të ngjashme si kto nuk e prishin agjërimin, sepse prishja e agjërimit nuk lidhet me atë që futet në trup nëpërmjet rrugëve jo të zakonshme të trupit.

Por me atë që futet në trup nëpërmjet rrugëve të zakonshme që janë goja dhe hunda.

Thotë shejkh Ferkuusi (All-llahu e ruajt):

ولا يَلَزَمُ في الإفطار اختصاصه بالتغذية، وإنما يحسن فيه الإمساك عمّا يصلُ إلى الجوف مُغذّيًا أو غير مُغذّي بالطريق المعتاد ليحصل المرادُ بالإفطار؛ إذ المعروفُ أنّ المريض قد يتغذى بالإبر والحُقن ويبقى محتاجًا إلى الطَّعام والشراب؛ لذلك كانت جميعُ أنواعِ الإبر والحُقن المغذية منها وغير المغذية . لا تفطر الصائمُ للانتفاء طريقها المعتاد ."

"Nuk është kusht që ajo që e prish agjërimin të jetë patjetër ushqyese (pra të ketë vlerë ushqimore). Por agjëruesi duhet të përmbahet nga çdo gjë që arrin në brendësi të trupit (në bark) qoftë ushqyese apo jo ushqyese, nëse hyn nga rruga e zakonshme (si goja apo hunda), sepse kjo është ajo që realizon kuptimin e prishjes së agjërimit.

Dihet se i sëmuri mund të marre ushqim përmes gjilpërave ose injeksioneve dhe megjithatë të mbetet në nevojë për ushqim dhe pije (nga goja). Për këtë arsye, të gjitha llojet e gjilpërave dhe injeksioneve (qofshin ushqyese apo jo) nuk e prishin agjërimin, sepse ato nuk hyjnë në trup nga rruga e zakonshme (goja/hunda).

[Faqja zyrtare e shejh Ferkusit]

Personalisht te ky mendim anoj më shumë, sepse ne dimë persona që bëjnë serum ndërkohë kanë etje, dhe gojën e kanë të thatë për ujë.

■ THITHJA E TYMIT, DHE AVULLIT KUR JE AGJËRUESHËM

- Nëse agjëruesi e thith tymin siç thith tymin e cigares për t'a kaluar poshtë, me qëllim, e prish agjërimin. Në të kundërtën jo.

[Feuzani, Albani etj]

- Nëse avullin e thith me qëllim, atëherë e ke prishur agjërimin.

[Ibn Uttejmini, Albani, Feuzani etj]

Të qëndrojë agjëruesi në një vend ku ka tym, apo avull nuk ka problem.

Problem është vetëm thithja e tyre me qëllim që t'a kaloje poshtë.

■ T'A PROVOSH (T'A SHIJOSH) USHQIMIN PËR KRIPË, APO PËR DIÇKA TJETËR KUR JE AGJËRUESHËM

Lejohet për agjëruesin t'a provoje ushqimin për kripë, apo për diçka tjetër dhe pastaj t'a nxjerre jashtë. Kjo gjë nuk e prish agjërimin.

Ky është mendimi i Ibn Abbasit -radijall-llahu anhumu- e të tjerë prej dijetarëve. Shejh Ibn Bazi, Albani, Ibn Uthejmini dhe dijetarë tjerë thonë se lejohet kjo gjë dhe nuk e prish agjërimin.

Ai që e provon ushqimin duhet t'a nxjerre atë menjëherë pasi t'a provoje, dhe të ketë kujdes mos t'a kaloje poshtë. Nëse e kalon padashje nuk e prish agjërimin, sepse ishte e pa qëllimshme.

Disa e shpërlajnë gojën pasi e nxjerrin ushqimin. Për këtë nuk argument, sepse edhe uji me të cilin ti e shpërlan gojën është si ushqimi që e provove.

Mjafton nxjerrja e ushqimit që provove, kaq. Përveç nëse është ushqim që le mbetje, atëherë nuk ka problem t'a shpërlash gojën, që të nxjerrësh mbetjet e ushqimit që provove.

■ NËSE SEKRECIONET E HUNDËS I BIEN NGA HUNDA NË FYT, NË GRYKË KUR ËSHTË AGJËRUESHEM.

Nëse sekrecionet i bien nga hunda në fyt, në grykë dhe i gëlltit:

- Disa dijetarë, prej tyre Bin Bazi, thonë: "*E prish agjërimin*".
- Disa të tjerë, prej tyre Albani thonë: "*Nuk e prish agjërimin, përveç nëse i merr nga jashtë, i fut në gojë dhe i gëlltit me qëllim, atëherë prishet agjërimi.*"

Mendimi i atyre që thonë se nuk e prish agjërimin është më i sakti, sepse është prej gjërave në brendësi të trupit, dhe nuk ka hyrë nga jashtë.

Nëse kullojnë nga jashtë, i fut në gojë, dhe i kalon poshtë me qëllim, atëherë e prish agjërimin. E nëse pa dashje i kalon poshtë, nuk e prish agjërimin.

■ GËLLTITJA E PËSHTYMËS KUR JE AGJËRUESHEM

Nëse e mbledh pështymën në gojë dhe e gëlltit me qëllim, nuk e prish agjërimin.
[NEUEUIJU, IBN KUDAMEH, BIN BAZI, ALBANI, IBN UTHEJMIN ETJ]

Disa thonë se e prish agjërimin, por më e sakta është që nuk e prish, sepse nuk ka argument.

- Nëse e nxjerr pështymën jashtë te buzët, dhe e fut përsëri brenda dhe e kalon poshtë me qëllim, atëherë e prish agjërimin sipas mendimit të Shafive dhe Hanbelive.

Ndërsa Hanefitë thonë se nuk e prish agjërimin, përpos nëse shkëputet nga goja, e fut përsëri në gojë dhe pastaj e kalon poshtë me qëllim.

Këtu është për qëllim kur e mbledh pështymën në gojë dhe e nxjerr.
Dhe jo ajo që del me gjuhën dhe futet me gjuhën, apo me buzët.

- Nëse fut diçka në gojë, si p.sh. misvakun, dhe pastaj e nxjerr nga goja duke qenë me pështymë, pastaj e fut përsëri në gojë dhe e kalon poshtë me qëllim pështymën që ishte në misvak është prishur agjërimi. Sepse konsiderohet diçka që po hyn në gojë, edhe pse doli prej saj.

[IBN UTHEJMINI]

Në lidhje me këtë ka unanimitet.

Por kushti është të jetë e konsiderueshme, jo thjesht lagështirë. Sepse lagështira nuk konsiderohet pirje (dmth: nuk konsiderohet që ke pirë diçka).

Zakonisht misvaku nuk mban pështymë, por thjesht lagështirë. Gjithsesi duhet të kemi kujdes.

■ GËLLTITJA E GËLBAZES NË AGJËRIM

Ka mospajtim ndërmjet dijetarëve në lidhje me gëlltitjen e gëlbazes me qëllim duke qenë agjërueshëm.

Te dijetarët e medhhebit maliki, një pjesë prej tyre thonë se e prish agjërimin, një pjesë thonë nuk e prish.

Po ashtu edhe dijetarët shafi, dhe dijetarët hanbeli.

Disa dijetarë bëjnë dallim ndërmjet gëlbazes që është në fyt.

Dhe asaj që mbërrin në gojë nga sekrecionet që bien nga hunda, apo nga koka.

Thonë nëse mbërrin në gojë nga sekrecionet e hundës dhe kokës, dhe i kalon poshtë me qëllim e prish agjërimin. E nëse është e fytit, nuk e prish.

Më e sakta është se nuk e prish agjërimin, sepse nuk ka argument.

Ky është mendimi i Ibn Uthejminit, Albanit etj.

Shejh Albani thotë:

“Gëlbaza është diçka e brendshme. Prishja e agjërimit lidhet me atë që futet nga jashtë.”

Ata që kanë mendimin e kundërt thonë:

“Është i vërtetë rregulli që thotë se prishja e agjërimit lidhet me çfarë futet nga jashtë. Ama në rastin konkret gëlbaza (sekrecionet) që vijnë nga koka apo hunda dhe hyjnë në gojë, ato kanë dalë tashmë nga trupi (nuk janë më brenda trupit), sepse goja futet te pjesët jashtme të trupit, me argumentin se lejohet të

fusim ujin në gojë gjatë agjëritimit. Dhe meqenëse tani janë në gojë, dhe goja është pjesë e jashtme, ato konsiderohen sikur janë jashtë, dhe nëse i gëlltit është sikur e ke gëlltitur diçka nga jashtë."

Mendimi më i saktë është se gëlbaza edhe pse ka dalur në gojë, ajo konsiderohet përsëri brenda. Ajo ka dal nga brenda, dhe nuk është futur në gojë nga jashtë.

Prishja e agjëritimit lidhet vetëm me ato që futen brenda, nga jashtë.

Pra nëse e kalon gëlbazen poshtë me qëllim, nuk është prishur agjërimi.

■ GËLLTITJA E GJAKUT QË DEL NGA DHËMBI, APO NGA MISHRAT E DHËMBEVE, APO KAFSHIMI

Ka mospajtim.

- Bin Bazi, Ibn Uthejmini, Lexhnja, etj thonë: *"Nëse e kalon poshtë me qëllim, e prish agjërimin."*
- Shejh Albani thotë: *"Gjaku qe del në gojë, për shkak të dhëmbit, apo mishrave etj... nëse e kalon poshtë nuk t'a prish agjërimin, sepse rregulli në lidhje me atë që t'a prish agjërimin është ç'farë hyn nga jashtë.. Por duhet të përpiqesh sa të mundesh që mos t'a kalosh poshtë, por ta nxjerrësh jashtë. Nëse kalon diçka prej gjakut poshtë, nuk ka problem, nuk t'a prish agjërimin edhe nëse është me qëllim."*
كَأَنَّ السَّائِلَ يَعْنِي أَنَّهُ بَلَغَ الدَّمَ الَّذِي خَرَجَ مِنْ فَمِهِ أَوْ مِنْ لَثْتِهِ، الْجَوَابُ أَنَّ الْقَاعِدَةَ فِيمَا يُفْطَرُ مِنْ حَيْثُ الْمَأْكَلُ وَالْمَشْرَبُ إِنَّمَا هُوَ مَا دَخَلَ إِلَى الْجَوْفِ مِنَ الْخَارِجِ، وَهَذَا لَا يَصْدُقُ عَلَيْهِ أَنَّهُ دَخَلَ إِلَى فَمِهِ وَبِالتَّالِيِ إِلَى جَوْفِهِ شَيْءٌ مِنَ الْخَارِجِ فَلَا يُفْطَرُ
[Silsiletul Hude uen-Nur kasetta 692 / ketabonline.com]

Mendimi i shejh Albanit është më i saktë -insha All-llah-.

Rregulli thotë se çdo gjë që futet nga jashtë trupit e prish agjërimin nëse e gëlltit me qëllim.

Gjaku i gojës konsiderohet brenda trupit.

Ata që kanë mendimin e kundërt thonë:

"Është i vërtetë rregulli që thotë se prishja e agjëritimit lidhet me ç'farë futet nga jashtë, ama në rastin konkret gjaku që del nga dhëmbi apo gëlbaza, ka dalë tashmë nga trupi, nuk është më brenda trupit; sepse goja futet te pjesët e jashtme të trupit me argumentin se lejohet të fusim ujin në gojë gjatë agjëritimit. Dhe meqenëse tani janë në gojë, dhe goja është pjesë e jashtme, ato konsiderohen sikur janë jashtë, dhe nëse i gëlltit është sikur e ke gëlltit diçka nga jashtë."

Më e sakta është se ato edhe pse kanë dalur në gojë, ato konsiderohen përsëri brenda, sepse kanë dalur nga brenda trupit dhe nuk janë futur nga jashtë.

Prishja e agjëritimit lidhet vetëm me ato që futen brenda, nga jashtë trupit.

- Atij që i ndodh kjo duhet të ketë kujdes mos t'a kaloje poshtë gjakun, por të mundohet në maksimum ta nxjerr jashtë.

E nëse gëlltit diçka prej tij, nuk e prish agjërimin - insha All-llah-

■ GËLLTITJA E GJAKUT TË HUNDËS QË BIE NË GOJË NGA BRENDA

Zakonisht gjaku i hundës del jashtë, por ndodh që edhe kalon diçka nga brenda dhe mbërrin në gojë.

Nëse gjaku i hundës del nga hunda, del jashtë, dhe nga jashtë futet në gojë, dhe pastaj e gëlltit me qëllim (edhe pse s'para e bën dikush këtë) në këtë rast është prishur agjërimi; sepse ka hyrë nga jashtë.

[UNANIMITET]

Nëse ndodh që vritet hunda nga jashtë p.sh: vret majen e hundës dhe i del gjak, ky gjak, në varësi të pozicionit robit, ndodh që kalon nga brenda hundës dhe shkon në gojë. Nëse këtë gjak e kalon poshtë me qëllim, atëherë e ke prishur agjërimin me UNANIMITET.

Sepse gjaku ka dalë në pjesën e jashtme të hundës.

E nëse gjaku del nga brenda hundës, dhe nga brenda mbërrin diçka prej tij në gojë, në këtë rast duhet të përpiqet sa të mundet t'a nxjerre jashtë, dhe mos t'a kalojë poshtë siç thotë shejh Albani.

Nëse kalon poshtë diçka prej tij me qëllim, nuk e prish agjërimin insha All-llah, sepse konsiderohet diçka e brendshme. Dhe ç'farë është e brendshme nuk e prish agjërimin (siç u përmend te tema në lidhje me gjakun që del nga dhëmbët).

■ GËLLTITJA E MBETJEVE TË USHQIMIT NDËRMJET DHËMBËVE

Një pjesë e dijetarëve, prej tyre gjithë dijetarët Shafii, imam Malik, Ebu Jusuf thonë:

"Nëse kalon poshtë diçka prej mbetjeve me qëllim, personi e ka prishur agjërimin."

[E përmend këtë Neueuiju në Mexhmu]

Ky është edhe mendimi i Ibn Uthejminit, Luhejdanit etj.

Nëse është mbetje e vogël aq sa nuk mund të nxirret, nuk e prish agjërimin.

Thotë Ibn Kudameh në [El Mugnii 3/260] në lidhje me atë që ka mbetje të ushqimit të syfyr:

ومن أصبح بين أسنانه طعام؛ لم يخل من حالين "

أحدهما: أن يكون يسيرا لا يمكنه لفظه، فزدرده (أي ابتلعه)، فإنه لا يفطر به؛ لأنه لا يمكن التحرز منه، فأشبهه الريق، قال ابن المنذر: أجمع على ذلك أهل العلم.

الثاني: أن يكون كثيرا يمكن لفظه، فإن لفظه فلا شيء عليه، وإن ازدرده عامدا، فسد صومه في قول أكثر أهل العلم، لأنه بلع طعاما يمكنه لفظه باختياره، ذاكرا لصومه، فأفطر به، كما لو ابتدأ الأكل "انتهى بصرف يسير

"Ka dy gjendje:

E para: nëse mbetja është pak (e vogël), aq sa nuk mund t'a nxjerre (t'a pështyje), dhe ai e gëlltit, atëherë kjo nuk e prish agjërimin, sepse nuk ka mundësi t'a shmange (t'a nxjerre). Kjo i ngjan pështymës. Ibn el-Mundhir ka thënë: Dijetarët janë unanimes për këtë."

Shejkh Bin Bazi thotë: "Nëse është në masën që ka mundësi t'a nxjerrë dhe e kalon poshtë me qëllim, e prish agjërimin. Nëse i kalon poshtë pa dashje, pa qëllim nuk e prish agjërimin."

Shejkh Ibn Uthejmini thotë: "Nëse personi nuk e di si gjykim fetar, se kjo gjë e prish agjërimin, atëherë nuk i është prishur agjërimi."

■ KUR FUSIM UJIN NË GOJË MJAFTON TË NXIRRET UJI NGA GOJA, DHE NUK KËRKOHEM QË TË PËSHTYHET ME PRETENDIMIN E NXJERRJES SË ASAJ QË KA NGELUR NGA UJI.

Thotë Imam Neueuiju (All-llahu e mëshiroftë):

قَالَ الْمُتَوَلَّى وَعَبْرُهُ: إِذَا تَمَضَّمَصَ الصَّائِمُ لِرَمَهُ مَجَّ الْمَاءِ، وَلَا يَلْزَمُهُ تَنْشِيفُ فَمِهِ بِخِرْقَةٍ وَنَحْوِهَا بِإِلَّا خِلَافٍ

"El-Muteuel-li dhe të tjerë kanë thënë: Kur agjëruesi shpërlan gojën, e ka detyrë t'a nxjerrë ujin. Por nuk e ka detyrë t'a thajë gojën me leckë apo diçka të ngjashme. Dhe për këtë nuk ka mospajtim (te dijetarët)."

[El Mexhmu 6/327]

Thotë Ibn Uthejmini (All-llahu e mëshiroftë):

لا يجب التفل ولو بعد شرب الماء عند أذان الفجر، فإنه لم يعهد من الصحابة رضي الله عنهم فيما نعلم أن الإنسان إذا شرب عند طلوع "الفجر يتفل حتى يذهب طعم الماء، بل هذا مما يسامح فيه

الممتع 6/428.

"Nuk është detyrë të pështyhet (uji), edhe nëse ka pirë ujë pas ezanit të sabahut, sepse nuk është përcjellë nga sahabët (Allahu qoftë i kënaqur me ta) se njeriu, kur pinte në çastin e agimit, pështynte derisa t'i largohej shija e ujit. Përkundrazi, kjo është prej gjërave që tolerohet."

[Esh-Sherh el-Mumti', 6/428]

Pra, kur të laje gojën, mjafton nxjerrja e ujit, kaq. Dhe jo të pështyje.

Lagështira dhe shija që len nuk ndikon aspak për agjëruenin.

■ LAGËSHËTIRA NË BUZË, APO PREKJA ME GJUHË E DIÇKAJE QË ËSHTË E LAGUR KUR JE AGJËRUESHËM

Lagështira nuk konsiderohet pije. Prandaj Sheriati e ka lejuar që agjëruesi t'a laje gojën.

Kur lahet goja dhe nxirret uji, pa dyshim që do ngel lagështira e ujit.

Por kjo lagështirë është e tolerueshme, sepse nuk konsiderohet pije. Nuk konsiderohet që po pi diçka. Është diçka e vogël që sado të mundohesh t'a kalosh poshtë, ti nuk ndjen që po kalon diçka. Thjesht ndjen lagështirë, dhe si e tillë nuk ndikon aspak në agjërim.

Disa kur lajnë gojën, pasi e nxjerrin ujin, pështyjnë, me pretendimin se po nxjerrim atë që ka mbetur.

Por, ajo që ka mbetur është thjeshtë lagështia që len uji, asgjë tjetër. Prandaj nuk ka arsye që personi të pështyje pasi t'a nxjerrë ujin.

■ MBUSHJA E DHËMBIT KUR JE AGJËRUESHËM

Thonë Ibn Uttejmini, Feuzani, etj: *“Lejohet mbushja e dhëmbëve duke qenë agjërueshëm, por duhet të ketë kujdes gjakun, dhe ujin që përdoret për pastrim. Por edhe ndonjë ilaç apo material që përdoret për mbushjen e dhëmbit, që mos t'i kaloje poshtë. Nëse kalon poshtë diçka pa qëllim nuk t'a prish agjërimin.”*

● NËSE MBUSHJA BËHET ME MPIRJE

Nëse mbushja bëhet me mpirje, shejh Albani në lidhje me këtë rast thotë:

“Duhet të sigurohet që mos t'i kaloje uji që përdor dentisti për pastrimin e gojës; sepse duke qenë i mpirë nuk e mban dot ujin.

Kjo i ngjan personit i cili noton duke qenë agjërueshëm, por nuk është profesionist. Këtij i hyn uji në gojë, dhe e kalon poshtë, sepse nuk është profesionist. Prandaj duke e ditur këtë, nuk duhet të shkoje për të notuar kur është agjërueshëm, sepse mund të kaloje ujin poshtë. E nëse është profesionist nuk ka problem të bëj notë.

Kështu edhe ai që mbush dhëmbin me mpirje. Mundet që për shkak të mpirjes të mos e mbaje dot ujin (apo ndonjë ilaç që përdoret për mbushjen e dhëmbit) dhe e kalon poshtë.

Dhe duke qenë kështu, nuk duhet t'a mbushë dhëmbin nëse nuk është i sigurt.

Nëse sigurohet që nuk i kalon uji poshtë (apo ndonjë ilaç - apo material që përdoret për mbushjen e dhëmbit), atëherë bën që t'a mbushë dhëmbin.”

■ PËRDORIMI I ILAÇIT POSHTË GJUHE GJATË AGJËRIMIT

Nëse kalon poshtë diçka prej këtij ilaçi me qëllim, e prish agjërimin.

E nëse shkrihet në gjuhë dhe nuk kalon gjë poshtë, agjërimi është i saktë.

Nëse kalon diçka poshtë pa qëllim, nuk e prish agjërimin.

■ MARRJA E ILAÇIT NGA VESHI GJATË AGJËRIMIT

Sa i përket përdorimit të ilaçit nga veshi, ka disa mendime:

- Disa dijetarë thonë: **“Thjesht futja e ilaçit në brendësi të veshit e prish agjërimin.”**
Ky mendim pa dyshim që nuk është i saktë; sepse njeriut i lejohet të lahet gjatë agjërimit, dhe kur lahet, uji do hyje në vesh.
- Disa dijetarë tjerë thonë: **“E prish nëse e kalon poshtë dhe e ndjen shijen e tij në fyt.”**
Shejh Albani thotë: *“E prish nëse e ndjen shijen në fyt dhe e kalon poshtë me qëllim.”*
- Disa të tjerë thonë: **“Nuk e prish edhe nëse e ndjen shijen e tij në fyt.”**
Ky është mendimi i Ibn Tejmijes, i Ibn Utnejminut, Bin Bazit etj.
Thonë: *“Nuk e prish agjërimin sepse nuk janë rrugë nga ku ushqehet njeriu.”*
Shejh Bin Bazi thotë: *“Nëse e ndjen shijen e tij në fyt, më e mira është t’a zëvendësoje atë ditë, por jo në formë obligative.”*
Shumë dijetarë thonë: *“Nëse e ndjen shijen e tij në fyt, nuk e prish agjërimin sepse ndjesia e shijes nuk konsiderohet pije dhe ushqim.”*

■ MARRJA E ILAÇIT NGA SYRI GJATË AGJËRIMIT

Sa i përket përdorimit të ilaçit nga syri:

- Malikitë dhe Hanbelitë thonë: **“Nëse ilaçi të cilin e fut në sy, arrin në fyt, e prish agjërimin.”**
- Hanefitë thonë: **“Nuk e prish agjërimin edhe nëse e ndjen shijen e tij në fyt.”**
Ky është mendimi i IBN TEJMIJE, BIN BAZI, IBN UTNEJMINI etj.
Ata thonë: *“Nuk e prish agjërimin përdorimi i ilaçit nga syri ose veshi, edhe nëse e ndjen shijen e tij në fyt, sepse nuk janë rrugë nga të cilat ushqehet njeriu.”*
Shejkh Bin Bazi thotë: *“Nëse shijen e ilaçit që e ke marr nga syri apo veshi, e ndjen në fytë, më e mira është t’a zëvendësoje atë ditë, por jo në formë obligative.”*
Shumë prej dijetarëve thonë: *“Nëse e ndjen shijen e ilaçit në fyt nuk ka problem, nuk e prish agjërimin; sepse thjesht ndjesia e shijes nuk konsiderohet pije apo ushqim.”*
- Shejh Albani thotë: *“Nëse e ndjen shijen e tij në fyt, duhet t’a pështyje. Nëse e kalon poshtë me qëllim e prish agjërimin.”*

■ GJILPËRAT PËR MPIRJEN E DHËMBIT

■ ANESTEZIA NGA GOJA

Shejkh Ibn Uttejmini etj. thonë se përdorimi i gjilpërës për mpirje të dhëmbit kur je agjërueshëm lejohet; sepse nuk shkon në stomak.

Shejh Albani thotë: “Nuk ka problem përdorimi i gjilpërës mpirse, por duhet të ketë kujdes nga përdorimi i ujit për pastrimin e gojës, të cilin e përdor dentisti; sepse ndodh që për shkak të mpirjes nuk e mban dot ujin, dhe i kalon poshtë. Nëse sigurohet se nuk i kalon gjë përshkak të mpirjes, atëherë t’a mbushë dhëmbin gjatë ditës. E nëse nuk sigurohet nga kjo, atëherë duhet t’a shtyje mbushjen pas iftarit.

- Sa i përket anestezisë nga goja, lejohet nëse është vetëm gaz.

■ AGJËRIMI I ATIJ QË PËR SHKAK TË FIKTIT OSE ANESTEZISË BIE NË GJUMË NGA FILLIMI I AGIMIT DERI NË PERËNDIM

Nëse personi ka bërë nijetin e agjërimit, madje ka ngrënë edhe syfyr, dhe ndodh që i bie të fikët nga agimi e deri në perëndimin e diellit, sipas mendimit të imam Shafiut dhe Ahmedit, personi i tillë nuk ka agjërimit, dhe duhet t’a zëvendësoje atë ditë. E përmend këtë Ibn Kudameh në [Mugnii].

Edhe ai që bie në gjumë për shkak të anestezisë nga lindja e agimit deri në perëndimin e diellit, nuk ka agjërimit. Kjo sepse agjërimit është nijet dhe lënje.

Ai e ka bërë nijetin para agimit, por nuk ka mundur të lërë gjë, kështu që nuk konsiderohet që ka agjërimit.

Disa bëjnë dallim ndërmjet të fiktit dhe gjumit. E përmend këtë Neueuiju në [El Mexhmu].

Më e sakta është që duhet t’a përsërisë atë ditë, si në rastin kur është në gjumë, apo kur i ka rënë të fikët prej fillimit të agimit e deri në perëndim.

Thonë: *“Nëse zgjohet një pjesë dite, insha All-llah, agjërimit është i saktë.”*

■ PËRDORIMI I POMPËS PËR ASTME GJATË AGJËRIMIT

■ MARRJA OKSIGJEN GJATË AGJËRIMIT

Shumica e dijetarëve të kohëve tona, prej tyre Bin Bazi, Ibn Uttejmini etj. e lejojnë për agjëruesin të përdore pompën për astme dhe marrjen e oksigjenit nëpërmjet aparaturave të oksigjenit.

Thonë: *“Këto nuk e prishin agjërimitin, sepse nuk janë as pije dhe as ushqim.”*

Sa i përket pompës astmatike, disa prej tyre thonë se edhe nëse hynë diçka prej asaj ç’farë përmban ky ilaç, ajo është sasi tepër e vogël.

Thonë: "Shishja e vogël përmban 10 mililitra nga ilaçi i lëngshëm, dhe kjo sasi është vendosur për 200 spërkatje (doza). Kështu, një spërkatje e vetme përmban gjysmën e një të dhjetës së mililitrit (0.05 ml), dhe kjo është një sasi shumë e vogël."

Thonë Lexhnja: "Ajo arrin në mushkëri, nëpërmjet rrugëve të frymëmarrjes, dhe nuk shkon në stomak."

Ibn Uthejmini thotë: "Ajo avullon. Nuk mbërrin në stomak."

Disa dijetarë, prej tyre shejkh Bin Bazi, e kushtëzojnë me nevojën për të (dmth: nëse ka nevojë për të, nuk ia prish agjërimin).

Ndërsa disa dijetarë tjerë nuk e lejojnë përdorimin e pompës astmatike gjatë agjërimit.

Thotë shejkh Albani: "Nuk lejohet përdorimi i pompës azmatike nëse e ndjen shijen e saj (në fyt)."

Shejkh Ibn Uthejmin thotë: "Fakti që ndjen shije nuk ka problem, nuk e prish agjërimin."

● MARRJA OKSIGJEN

Bin bazi etj thonë: "Lejohet për agjëruenin marrja e oksigjenit kur ka nevojë. Kjo nuk e prish agjërimin."

■ PËRDORIMI I ILAÇIT APO I SONDËS ETJ. NËPËRMJET ORGANIT GJENITAL DHE ORGANIT TË JASHTËQITJES GJATË AGJËRIMIT

Ka mospajtim në lidhje me këtë:

- Disa dijetarë thonë: "**E prish agjërimin çdo lloj gjëje që futet në dy organet.**"
- Disa bëjnë dallim dhe thonë: "**Nëse është e lëngshme e prish agjërimin, e nëse është e ngurtë nuk e prish agjërimin.**"
- Disa tjerë thonë: "**Çdo gjë (ilaç apo diçka tjetër) që futet nëpërmjet dy organeve, nuk e prish agjërimin.**"
Ky është mendimi i Ibn Tejmijes.

Ibn Uthejmini thotë: "E verteta është se nuk e prish agjërimin; sepse nuk është ngrënje dhe pirje (dmth: nuk janë vende nga ushqehet njeriu) as në anën (kuptimin) gjuhësore, dhe as në URFIN e njerëzve (në atë që njohin njërëzit).

Fjala më e saktë është fjala e Ibn Tejmijes.

Ne kemi rregullin i cili thotë: Nëse dyshojmë në një gjë, a t'a prish agjërimin apo jo, parimi bazë është se nuk t'a prish, derisa të vije argumenti i cili tregon se është prishur."

Ibn Tejmije thotë: *“Nuk ka argument që tregon se është prishur agjërimi nga futja e diçkaje nëpërmjet organit të jashtëqitjes dhe atij gjenital.”*

Kjo që thotë Ibn Tejmije është mendimi më i saktë.

■ BËRJA E DIALIZËS AGJËRUESHËM

Ka mospajtim mes dijetarëve në lidhje me agjërimin e atij që do të bëje dializën duke qenë agjërueshëm.

- Ibn Uthejmini thotë: *“Nëse gjakut të pastër nuk i shtohet lëndë ushqyese, agjërimi është i saktë. E nëse i shtohet gjakut lëndë ushqyese, agjërimi priset.”*
- Disa të tjerë thonë: *“Edhe nëse nuk i shtojnë lëndë ushqyese gjakut, përsëri e prish agjërimin.”*

Nëse bazohemi te mendimi i atyre që thonë se nuk e prish agjërimin, përpos ajo ç’farë hyn nga goja dhe hunda, atëherë i bie që dializa nuk t’a prish agjërimin.

■ FUTJA E GJAKUT NË TRUP NËPËRMJET VENAVE

Ka mospajtim te dijetarët në lidhje me futjen e gjakut në trup nëpërmjet venave.

- Shejkh Bin Bazi, Abdulaziz Ali Shajkh etj.. thonë: *“E prish agjërimin.”*
- Ibn Uthejmini thotë: *“Nuk e prish, sepse edhe pse i jep trupit fuqi, ama nuk ja heq nevojën e ushqimit dhe pijes.”*

Kjo që thotë Ibn Uthejmini është më e sakta.

■ BËRJA E FIBROGASTROSKOPISË (SONDËS) NGA GOJA (DHE TË NGJASHME) NË AGJËRIM

Ka mospajtim në lidhje me gëlltitjen e gjërave që nuk janë ushqim dhe as pije, si: guri, letra, druri etj.

- Shumica dërrmuese e dijetarëve thonë: *“E prish agjërimin nëse e kalon me qëllim.”*
- Një pjesë thonë: *“Nuk e prish agjërimin.”*
Ky është mendimi i Ibn Tejmijes.
والأظهر: أنه لا يفطر بابتلاع ما لا يغذي كالحصاة "انتهى من" مجموع الفتاوى (20/528)
[Mexhmu el Fetawa 20/528]
Ky është edhe mendimi i shejh Albanit.

Ata që thonë se nuk e prish agjërimin, gëlltitja e gjërave që nuk janë as pije dhe as ushqim, e lejojnë futjen e sondës nga goja. Por me kushtin që të jetë i thatë, dhe mos të shoqërohet me ilaç apo me lëndë që të rrëshqase, apo me gjëra tjera.

Shejh Albani e lejon bërjen e sondës nga goja, sepse nuk është ushqim dhe as pije. Por me kushtin që të jetë i thatë, dhe jo të shoqërohet me ilaç, apo lëndë që të rrëshqase, e të ngjashme si ato.

Edhe Ibn Uthejmini e lejon me të njejtat kushte. Dhe tregon dallimin ndërmjet mos prishjes së agjërimin me futjen e sondës dhe prishjes së tij me gëlltitjen me qëllim qoftë edhe gurë, ose letër etj.

Thotë: *“Dallimi këtu qëndron në faktin se sonda del, nuk qëndron, ndërsa guri, apo letra etj, mbetin aty.”*

■ MARRJA E GJAKUT PËR ANALIZË GJATË AGJËRIMIT

Marrja e gjakut për analiza duke qenë agjërueshëm nuk e prish agjërimin.
[Bin Bazi, Ibn Uthejmini, Albani, Feuzani etj.]

■ DHURIMI I GJAKUT GJATË AGJËRIMIT

Dhurimi i gjakut duke qenë agjërueshëm në mendimin e disa dijetareve, prej tyre Shejh Ibn Uthejmini, Feuzanit etj, e prish agjërimin; sepse është gjak i shumtë.

Disa dijetare tjerë, prej tyre shejh Albani thonë: *“Dhurimi i gjakut gjatë agjërimin nuk e prish agjërimin; sepse nuk ka argument.”*

Prishja e Agjërimin lidhet me atë që futet në trup dhe jo me atë që del nga trupi.

Profeti sal-lallahu alejhi ue sel-lem e ka lejuar bërjen e hixhames gjatë agjërimin.

Hixhamja dihet se nxjerr shumë gjak.

Duke u bazuar në këtë, mendimi se dhurimi i gjakut nuk e prish agjërimin është mendimi më i saktë.

Përveç nëse dhurimi i gjakut, apo edhe hixhamja e dobëson njeriun aq sa bëhet e vështirë për të agjërimi, dhe mund të rrezikojë t’ua prishe. Në këtë rast nuk bën të dhuroje (të japë) gjak, apo të bëjë hixhame.

Lexhnja, Shejkh Bin Bazi etj thonë: *“Nëse një musliman ka shumë nevojë për gjak dhe nuk gjendet dikush tjetër përpos teje, si dhe nuk mund të pritët deri në iftar, atëherë duhet të japësh gjak, edhe nëse kjo të shpie në çeljen e agjërimin.”*

Nëse dobësohesh shumë, dhe kërkon t’ua çelësh, e çelë dhe e zëvendëson këtë ditë pas Ramazanit.

Ibn Uthejmini thotë se lejohet dhurimi i gjakut duke qenë agjërueshëm nëse është e nevojshme, dhe personit që e dhuroi, i thuhet: *“Çele këtë ditë. Ha dhe pi, dhe zëvendësoje pas Ramazanit.”*

Dhurimi i gjakut është i lejuar në raste nevoje, por me kushtin që mos të dëmtohesh.

Shejh Albani, Bin Bazi dhe Ibn Uthejmin thonë: *“Duhet që të vendose mjeku musliman i besueshëm (pas një kontrolli) se nuk dëmtohesh nëse dhuron gjak, dhe se gjaku yt i bën dobi të sëmurit. Jo të dhurosh nga mendja jote.”*

Shejkh Bin Bazi, Albani etj thonë: *“Lejohet t’i dhurohet gjak edhe jomuslimanit.”*

Lexhnja dhe Bin Bazi thonë: *“Nëse një musliman ka nevojë për gjak që të shpëtoje - me lejen e All-Illahut dhe shërim prej Tij -, dhe nuk gjendet dikush t’i japë gjak përveç teje, dhe ti nuk dëmtohesh nëse jep gjak, në këtë rast është detyrë të japësh gjak.”*

Nëse nuk mundesh me mbajt atë ditë, e çel, dhe e zëvendëson pas Ramazanit.

Para se të japësh gjak, duhet:

- 1) t’a konfirmojë doktori pas një kontrolli se ti nuk dëmtohesh nëse jep gjak.
- 2) t’a dish që gjaku yt i bën dobi të sëmurit.
- 3) të japësh kur është e nevojshme.
- 4) të dish se do i shkoje atij që ka nevojë për të.

Kujdes thirrjeve që bëhen në kolektiv për dhurim gjaku.

■ AGJËRIMI I ATIJ QË KA VENDOSUR PËR TË UDHËTUAR NESËR MBAS SABAHUT

Personi që ka vendosur të udhetoje nesër, e ka detyrë të bëjë njetin e agjërimit për nesër dhe të gdhije agjërueshem. Pastaj kur të niset për udhëtim dhe kalon kufinj të e qytetit i lejohet me e çel nëse do.

Atij nuk i lejohet të gdhije jo agjërueshëm më pretendimin se do të udhetoj. Kjo sepse ai akoma është në vendin e tij, dita e agjërimit që është detyrë për të t’a agjeroje, e ka gjetur në vendin e tij, dhe si i tillë e ka detyrë të agjëroje.

Kur të niset për udhëtim dhe i kalon kufinj të e qytetit, atëherë nëse do le t’a çelë.

Nëse e çel para se me kalu kufinj të e qytetit ka bërë haram, dhe është detyrë për të t’a zëvendësoje atë ditë.

[IBN KUDAME, IBN ABDULBER-R, IBN UTHEJMIN..]

■ AI QË KA LËNË TAKIM ME MJEKUN PËR NJË VIZITË E CILA DO E DETYROJE T'A PRISHE AGJËRIMIN

Personi i cili është i shëndoshë, dhe ka lënë të nesërmen takim me mjekun për një vizitë e cila do e detyroje t'a prishe agjërimit, e ka detyrë të gdhije agjërueshëm.

Pastaj kur të shkoje te mjeku dhe detyrohet me e prish agjërimit, le t'a çelë.

Në këtë rast i lejohet t'a prishe (t'a çelë), sepse tani i ka ndodhur shkakun për të cilin i lejohet çelja (prishja) e agjërimit.

Ama para kësaj ai nuk ka pasur shkak.

Fakti që do i ndodhe (do e prishe), nuk është shkak dhe arsye, sepse nëse ecim me këtë arsyetim i bie që t'a shkurtoje namazin e drekës në shtëpi, me pretendimin se do udhetoje pas ikindie.

All-llahu e di më së miri

Ai është më i Dijshmi

و الحمد لله رب العالمين
و صلى الله على نبينا محمد وعلى آله و صحبه و سلم